

Primula-allergi

Lappeprøven viser kontaktallergi over for primin. Dette er et af de mest allergi-fremkaldende stoffer i naturen og findes bl.a. i flere planter fra kodriverfamilien (latin Primulaceae), specielt i bægerprimula (*Primula obconica*).

Bægerprimula

Bægerprimula har fået sit navn pga. de smukke blomsters store, skålformede bæger, men kaldes også vinduesprimula og, meget betegnende, eksemprimula og giftprimula. I Danmark bruges den som potteplante og findes med blomster i mange forskellige farver. Det allergifremkaldende stof findes i små kirtelhår på både stængel, blade og blomster. Ved den mindste berøring knækker kirtelhårene og frigiver primin, som fremkalder eksem på den hud, det kommer i kontakt med. Det typiske er, at man udvikler håndeksem i forbindelse med fjernelse af visne blomster og blade, men det er velkendt, at primin kan spredes til andre hudområder, som berøres med priminforurenede hænder. På samme måde kan primin overføres indirekte ved kontakt med genstande, der har været i berøring med planten, som f.eks. bordplader og rækværket omkring altaner.

Primin kan også frigives spontant til luften omkring planten, altså uden berøring. Det betyder, at en primula-allergisk person ikke bør opholde sig i nærheden af bæger-primulaer, selv om de ikke berøres, idet luftbåren primin vil kunne fremkalde eksem på hud, der ikke er tøjdykket f.eks. i ansigt og på hals.

Bægerprimula uden primin

Det er inden for de sidste år lykkedes at udvikle bægerprimulaer uden primin. Planterne kan ikke skelnes fra de allergifremkaldende hvad angår blade og blomster, men typisk er de i Danmark mærket dels med navnet 'Touch me', dels med en angivelse af at det drejer sig om en "allergi-venlig" plante.

Findes primin i andre planter end bægerprimula?

Der er ved kemiske undersøgelser påvist primin i andre primulaarter som *Primula veris* (hulkrauet kodriver) og en underart af *Primula elatior* (fladkrauet kodriver), men dette har tilsyneladende mindre praktisk betydning, formentlig fordi de færreste kommer i kontakt med disse vildtvoksende primulaplante, og fordi de indeholder mindre primin.

Desuden er primin påvist i planter fra Melastomataceae (= Melastomaceae)-familien, som overvejende består af buske og træer der vokser i tropen, specielt Sydamerika.

Krydsreagerer primin med andre allergifremkaldende stoffer?

Stoffer, der er kemisk beslægtede med primin, findes i flere eksotiske træarter som f.eks. teak (*Tectona grandis*) og Rio-palisander (*Dalbergia nigra*), og kontakt med disse træsorter kan fremkalde reaktioner hos primula-allergiske personer. Det er dog sjældent af praktisk betydning, formentlig fordi der kræves enten massiv udsættelse for træstøv eller langvarig kontakt med det forarbejdede træ (i f.eks. smykker eller bestik med træhåndtag), før der udvikles symptomer.

Læs mere om allergi på www.videncentretforallergi.dk

Videncentret for Allergi, Gentofte Hospital
og Den Danske Kontaktdermatitis Gruppe

Marts 2014